

Zejćir Hasić, profesor
UMJETNIČKA FOTOGRAFIJA I FILM U NASTAVI
GDJE SU I GDJE BI MOGLI BITI

Šta o umjetničkoj fotografiji saznaju učenici u osnovnoj i srednjoj školi? Ništa! Ili skoro pa ništa! U nastavnim programima za osnovnu i srednje škole ne postoji umjetnička fotografija kao tema nastavnog sata, o satima da se i ne govori. Sve što se može saznati je to daje umjetnička fotografija nešto drugood snimanja svega što se nađe pred objektivom prije nego što se klikne za snimanje. Da, još i to da je za snimanje umjetničke fotografije potreban poseban ugao snimanja, svjetlo i neobičan, zanimljiv objekt snimanja. Tu je kraj. Ništa o osobitosti crno-bijele tehnike, kolor tehnike. Ništa o konkretnim tehničkim uputama za snimanje umjetničke fotografije. Ništa o vremenu snimanja...

U udžbenicima nema tekstova o umjetničkoj fotografiji pa, prema tome nema ni namjenski odabranil fotografija. Istina, u čitankama se mogu naći umjetničke fotografije, ali samo kao ilustracija književnih sadržaja. Obično bez svraćanja pažnje na autora fotografije. Kad kažem: Mogu se naći, mislim na to da si književni sadržaji obično ilustrirani umjetničkim slikama koje odgovaraju sadržaju ili namjenski nacrtani ilustracijama.

Ostavimo sada na miru to što ima ili nema o umjetničkoj fotografiji u udžbenicima i bavimo se mogućnostima prisustva i upotrebe umjetničke fotografije u nastavi i u školi uopće
Šta bi se moglo uraditi za umjetničku fotografiju u školi?

Moglo bi se školske hodnike ukasiti ponekom profesionalnom umjetničkom, fotografijom. Zašto se to ne radi, ili skoro da se ne radi? Da bi se to uradilo, škola bi morala nabaviti izvjestan broj umjetničkih fotografija i za to izdvojiti teško izdvojiva sredstva. Zapravo, i ne moraju se izdvajati sredstva. Može se jednostavno s interneta skinuti odgovarajuće umjetničke fotografije, uvećati ih pa na zid, što je manje dobro rješenje-

Moglo bi se, naravno, i pokojom učeničkom umjetničkom fotografijom.

Još ljepše bi i djelotvornije bilo uljepšati zidove učionica jednim ili drugim fotografijama, jer na taj način bile bi više pred očima učenika.

Moglo bi se kolektivno, ukaže li se prilika, odvesti učenike na izložbu umjetničkih fotografija.

Mogla bi se, to bi tek bio pravi pogodak, stvoriti prilika za kolektivnu posjetu izložbi umjetničkih fotografija. Kako? Jednostavno. Škola može pripremiti izložbu umjetničkih fotografija svojih učenika i na izložbu pozvati učenike drugih škola. To bi bila i fina prilika za povezivanje i bliže upoznavanje škola i njihovih aktivnosti.

Ponešto se može uraditi i na času kulture izražavanja: dati učenicima umjetničku fotografiju da prenjoj napisu sastav, to je zgodno za uočavanje osobina umjetničke fotografije i u komentaru radova za nastavnikovu riječ o izražajnosti umjetničke fotografije i njenim poticajnim vrijednostima.

Đačka ekskurzija je posebno je dobra prilika za umjetničku fotografiju. Učenici mogu da, uz uobičajje i u izobilju snimane "suvenir fotose, snimaju i umjetničke fotografije eksterijera i interijera, tim prije što posjećuju zanimljiva mjesta u povijesnom umjetničkom i inom smislu. Te fotografije se mogu koristiti na času Povijesti, Geografije, Likovne kulture, Bosanskog jezika, naročito pri obradi putopisne proze i vježbi usmenog i pismenog opisivanja eksterijera i interijera. Ustvari, u pravilima i propisima o organiziranju đačkih ekskurzija trebalo bi daje obavezno umjetničko fotobilježenje ekskurzije, što podrazumijeva da se za to izvrše pripreme, uradi plan, daju upute i zaduženja. Na ovu temu bi se moglo još puno šta reći, ali i ovo je dovoljno za razmišljanje i djelovanje...

Što se filma tiče, stvari su slične toliko da su još malo pa iste. Po novom planu i program za devetogodišnju školu, o filmu se govori u četvrtom razredu, a dato mu je, čini mi se, osam sati, što i nije malo u odnosu na ukupan broj sati Bosanskog jezika, u čijem se programu nalaze i filmske teme. Riječ je počecima filma, nijemom, zvučnom, crno-bijelom, kolor, dokumentarnom i crtanom filmu. Program ništa određuje pobliže, uopćen je, nekreativan i ne daje smjernice, učiteljima je ostavljeno da se snalaze kao znaju i umiju, a to se odnosi i na autore čitanki, od čije će naklonosti i znanja o filmu zavisiti nivo materijala o filmu u udžbeniku. U programima za peti, šesti, sedmi i osmi razred osnovne osmogodoišnje škole (a tako će ostati po svoj pričići i u programima budućeg petog, šestog, sedmog, osmog i devetog razreda devetogodoišnje škole) film je zastupljen uzgred a daju se pojmovi: sinopsisa, scenarija, knjige snimanja, vrste kadrova... na primjerima odlomaka iz scenarija i knjige snimanja. Naravno, daju se i sažeci opći podaci o razvoju filma i vrstama. Zapravo, mnoge stvari se ponavljaju. To se nastavlja u srednjoj školi. Film se, dakle "izučava" uzgred. Škole nemaju filmskog materijala za ilustraciju tema koje se obrađuju. U slučaju da imaju neki filmski materijal, nemaju pravu mogućnost da ga upotrijebe. Bilo bi normalno da škole imaju barem video zapise filmova rađenih po književnim djelima iz redovnog programa i programa lektire. Gledanje takvog filma u školi, odnosno u razredu, dogodi se samo ako se nastavnik, profesor, samoincijativno potruđi i pronađe filmove.

O seminarima koji bi potakli nastavnike, profesore da makar na mala vrata uvode gledanje filma u nastavu, a pogotovo o sredstvima namijenjenim školama za takvo šta, nema na vidiku ni slutnje, a kamo mogućnosti da se organizuje i održi. Dok je tako, i autorski rad u školi u oblasti filma bit će događaj. Zar ne potvrđuje i ovaj Festival.